

Izaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniki pro-
stori: 2637 S. Lawrence av.
Office of publication:
2637 S. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XV.

Čena lista
je \$5.00.

Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., torek, 23. maja (May 23) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

ŠTEV.—NUMBER 120.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

JUSTIČNI TAJNIK OBTOŽEN PO SENA- TORJU CARAWAYU.

OČITA MU SODELOVANJE, DA
JE BIL MORSE IZPUŠČEN IZ
ZVEZNE JEČE.

Plačanih je bilo pet in dvajset ti-
soč dolarjev.

Washington, D. C. — Senator
Caraway iz Arkansasa je obtožil
v senatu justičnega tajnika Dau-
ghertyja, da je sodeloval s Thomas
B. Felderjem, da je bil Charles
Morse v letu 1911 izpuščen iz
zvezne ječe v Atlantici. Dalje mu
je očitil, da postoji še vedno zve-
za med Felderjem in njim na ško-
do vlade.

Senator Caraway je kazal fo-
tografirana pisma, ki so nosila
podpis "H. M. Daugherty", da ta-
ko dokazuje svoje trditve.

Dalje je senator Caraway tr-
dil, da ima Daugherty še vedno
poslovne stike s Felderjem, kar
ni v interesu vlade po njegovem
mnenju. Caraway je zopet v ta
namen čital pisma, ki se pečajo z
nekim H. L. Scalfom, bivšim ofi-
cirjem v armadi, ki je pa bil ne-
davno odpuščen v justičnem de-
partmentu.

Scalf je v nekem pismu na kon-
gresnika Woodruffa iz Michiga-
na pisal, da ga je Felder vprašal,
da se prične njegovi pravni
tvrdki v toži, ki jo vloži, da va-
ruh tujezemske lastnine vrne
Bosh Magneto kompaniji tovar-
no, ki je bila v vojnem času zase-
žena kot tujezemska lastnina.
Scalf je trdil, da je justični taj-
nik svetoval Felderju, da se se-
stane s Scalfom.

Senator Caraway je izjavil, da
naj justični tajnik poda ostavko,
ko je prečital gotove dokumente,
v katerih je bilo zapisano, da ima
Morse poravnati še honorar \$25-
000, ker je bila njegova kazen ka-
siranina. To pismo je podpisano "H.
M. Daugherty". Senator Caraway
je prečital še eno pismo, ki ga je
pisal Thomas B. Felder Morseju,
v katerem pravi, da je treba pla-
čati Daughertyju še \$5,000 kot
advokatski honorar in aktualne
stroške, ki ne presegajo \$1,000.

Med vsemi republikanskimi se-
natorji se je našel senator Willis,
ki je skušal zagovarjati justične-
ga tajnika.

Končno je senator Caraway ob-
ljubil, da pride s novimi odkri-
tji.

V političnih krogih je Car-
wayjeva obtožnica povzročila sen-
zacijo.

OSTANKI PRADOBNEGA ČLO- VEKA V KALIFORNIJI.

Palo Alto, Cal. — Lobjanja člo-
veka, ki je mogoče živel pred
25,000 leti v krajih sedanje Kalifor-
nije in katero je našel Bruce
Seymour v plasteh ob potoku ne-
daleč od dvorišča stanfordske uni-
verz, je izzvala zelo živahno raz-
pravo med ameriškimi geologi in
antropologi. Dr. Baily Willie, ge-
olog, pravi, da lobjanja je ostanek
človeka iz plemena, katero je pri-
šlo iz Azije ob času, ko je bila
Severna Amerika še zvezana z
azijskim kontinentom. Preiskava
kaže, da je lobjanja približno toli-
ko stara kakor glasovita lobjanja
neandertalskega človeka, ki je
bila najdena v Nemčiji.

LETALO JE ŠE PRECEJ NEZA- NESELJIVA REČ.

Galveston, Tex. — Ko je padlo
letalo iz višine 200 čevljev na
tla, je bil W. A. Einmell na mestu
ubit, neki drugi pasajir je pa za-
dobil težke opekline. Ne sreča se je
dogodila, ko se je letalo spu-
ščalo na tla. Naenkrat je iz letala
udaril plamen in letalo je padlo
čoli.

ŽELEZNIČARJI SO PRISKOČI- LI NA POMOČ TEKSTILNIH DELAVCEM.

Houston, Tex. — Bratovičina
železniskih kurjačev in spremlje-
valcev lokomotiv je dovolila dva-
set tisoč dolarjev za stankujoče
tekstilne delavce. Zaključek je
bil izvršen na konvenciji.

OPERATORJI STOKAJO VELED STAVKE RUDARJEV V NE- UNIJSKIH OKOLIŠIH.

New York, N. Y. — (Federated
Press.) — Premogovniški magnat-
je in njihovi časnikiaraki in finan-
ni zavezniki so pričeli stokrat
vled stavke rudarjev. Posebna
brzojavka, katero je prejel "New
York Evening Post" iz Pitts-
burgha, Pa., se glasi: "Medtem
ko je stavka organiziranih rudar-
jev še vedno popolna, niso oper-
torji pričakovali, da bi se bili v
takem velikem obsegu pridružili in
toliko časa vzdržali tudi rudarji v
neunijskih okoliših". Poročilo pr-
avi dalje, da so operatorji presene-
čeni valed "trmoglavosti" rudar-
jev, ki so se organizirali šele po
1. aprila.

OPEKA SE JE PODRA- ŽILA ZA \$5 PRI 1000.

MEZDA OPEKARSKIH DELAV-
CEV SE JE PA ZNIŽALA ZA
DOLAR NA DAN.

Kljub temu dejstvu pa naivni
ljudje vprašujejo, zakaj so za-
stavkali opekarski delavci.

Haverstraw, N. Y. — Pred let-
om dni so prodajali 1000 opek po
petnajst dolarjev. Delavska me-
zda je bila v hudsonskih opekarnah
po \$4.75. Zdaj pa stane tisoč o-
pek dvajset dolarjev in povpre-
čna dnevna mezda opekarskega
delavca znaša \$3.75. Že ta dejstva
govore tako jasno, zakaj so ope-
karski delavci zastavkali, da je
vsako povpraševanje po vzrokih
stavke nepotrebno, ako se tudi
druge razmere v tej industriji ne
navajajo v detajlih.

Zdaj je sezona za to industrijo
tukaj. Podjetniki so importirali
zamorcev v velikem številu iz juž-
nih držav, da jim delajo za nizko
ceno.

Pa tudi zamorec se vtrga včas-
nit potprijemljivosti in zastavkajo.

Opekarski delavci zahtevajo, da
se uvede mezda lanskega leta.
Stavka je popolna, kajti delavci
so prišli do prepričanja, da z dne-
vno mezdo \$3.75 ne morejo izhajati
in so zastavkali. Delavci vedo, da
tovarnarji delajo ogromne dobič-
ke in da je zahteva po opeki vprav
ob sedanjem času izredno velika.
Samo za mesto New York potre-
bujejo okoli pet in devetdeset mi-
ljonov opek. Podjetniki bodo seve-
da ta položaj izrabili v svojo ko-
rist. Kajti čimdalje bo stavka tra-
jala, toliko večja bo zahteva po
opeki in toliko lažje bo podjetni-
kom priviti cene navigator.

Kako ogromni so profiti pod-
jetnikov, ako prodajajo 1000 o-
pek po dvajset dolarjev, govore
podatki nekega predelavca, po
katerih znašajo producijski
stroški v opekarni in transportni
stroški za dostavljanje opeke v
New York le osem dolarjev za ti-
soč opek. Tako ima podjetnik pri
tisoč opekah dvajset dolarjev
profita. Ta dobiček govori, zakaj
se stavbinska industrija tako ne
oživi, kakor bi se morala oživeti
že zdajnej po vojni.

Zamorcev, ki so na stavki, izjav-
ljajo, da so jim obljubili višje
mezd, kot so jo bili prisiljeni
sprejeti, ko so jih zvalili v ope-
karne.

Kakšen je položaj v opekarski
industriji, govori izjava advokata
Samuel Untermyerja, ki je prav-
ni svetovalec Lockwoodovega ko-
miteta. On je izjavil, da lahko u-
važeva v New York opeko po enajst
dolarjev tisoč iz nekega tujzem-
skega pristani.

Na stavki je okoli petnajst sto
delavcev.

MAJHEN VZROK, A VELIK UČINEK.

Lawton, Mich. — Paw Paw je
postal pozorišče nepričakovane
drame. Mestec se nahaja štiri
milje od tukaj. Neki Frank Cole
milje od tukaj. Neki Frank Cole
se je spri s svojim sosedom Wil-
liam Baldwinom zaradi plota. V
teku prepira je Cole potegnil sa-
mokres, njegovo soprogo je pa
težko ranil. Neki J. J. Gedes, ki
je bil priča tej tragediji, se je od-
strahu zgrudil na tla in umrl.
Cole se je po tem zločinu sam
izročil oblastvenim organom.

NAJNIZJE MEZDE SO V TEKSTILNI INDUSTRIJI.

V LETU 1914 NISO BILE TAKO
VISOKE, DA KRJEJO POTRE-
BE NAJBOLJ ZADOVOLJNEGA
DELAVCA.

V vojnem času se je mezda malo
povišala, v letu 1921 je pa posta-
la sopot nezadostna.

New York, N. Y. — V letu 1914
so tekstilni delavci, ki so izdela-
vali kontenino, prejeli tako
nizko mezdo, da so bili slabše
plačani le še tisti delavci, ki so
pletli nogavice in jopice. V letu
1920 so bile sicer mezde višje kot
v letu 1914, toda bile so najnižje,
ki so jih plačevali v vseh indu-
strijah. Zdaj so pa veliko nižje,
kot so bile v drugih industrijah
v letu 1914.

Ta dejstva je sporočil javnosti
Delavski biro v New Yorku, ki je
študiral razmere v tekstilni indu-
striji in je zbral potrebni štati-
stični material.

Ti stvarni podatki pokazujejo,
da tekstilni delavci v letu 1914,
akoravno je delal dva in petdeset
tednov v letu, ni zaslužil toliko,
da krije najnižje stroške, ki so
potrebni za vzdrževanje družine.
V letu 1921 so bile tekstilnim de-
lavcem sopot tako znižane mezde
na jugu in severju, da ne zadostu-
jejo za kritje najnujnejših živ-
ljenjskih potrebščin.

Russel Palmer, tajnik organiza-
cije tekstilnih delavcev, izjavlja,
da ti podatki govore jasno kot bel-
li dan, da morajo v tovarne žene
in otroci, da se prehrani delavče-
va družina. Samoposebi se raz-
ume, če morajo otroci in matere v
tovarno, da se zanemari dom.
Tovarnarji pa niso zadovoljni a-
takimi razmerami, ampak hočejo
znižati mezdo še za dvajset odstot-
kov. Kjer so take razmere v indu-
striji, se ne more govoriti, da v
delavskih družinah vladajo redne
razmere.

Šmokavzarsko časopisje poje
slavo materam, ki se ubijajo z
vzgojo otrok. Pripoveduje, da ži-
vimo v stoletju otroka, v katerem
se skrbi za dobro vzgojo otrok.
Kako se ravna s delavskimi ma-
terami in delavskimi otroci, go-
voru dejstva, ki jih je priobčil De-
lavski biro v New Yorku.

OSEM OSEB LINČANIH V 14 DNEH.

Dve osebi linčani v Texasu.

Houston, Texas. — Linčarska
hudodelstva so se zopet pričela
množiti v južnih državah kot go-
be po dežju. V Texasu sta bila
linčana 60-letni zamorec in 25-
letni mladenič. Kot vzrok je na-
vedena stara in še precej obrab-
ljena obtožba: napad na belo-
poltno ženo. Ako ti dve linčanci
prištevamo k enakim hudodel-
stvom, ki so bila izvršena v Ar-
kansasu, tedaj je bilo v dveh te-
dnih linčanih osem oseb v obeh
državah.

Starega zamorca Mose Bozier-
ja so enostavno obesili blizu Alley-
tona. Cestna drhal ni ravnala ta-
ko milostno z 25-letnim Joe Win-
tersem. Privzela ga je k kolu na
dvorišču neke hiše v Conroeju in
ga živega sežgala. Zbralo se je
več tisoč oseb, da gledajo moder-
ni avtodafe, med njimi več žen in
otrok, ki so z zadovoljstvom zri-
li na ta divjaški čin.

FRANKA S TIHOTAPCI OB ME- HIŠKI MEJI.

El Paso, Tex. — Med tihotap-
ci in 16 prohibicijskimi urad-
niki je prišlo do hudega boja, ko
so tihotapci oblozili z žganjem
prekoračili reko Rio Grande. Od-
danih je bilo najmanj sto strel
na tihotapece, ki so se umaknili
na mehiško stran. Dasi ravno niso
prišli nobenega tihotapeca, go-
voru, da je bilo najmanj šest tiho-
tapecev ranjenih.

AMERIČANI LJUBIO SLAD- ŠOICE.

Chicago, Ill. — Walter C. Hug-
hes, tajnik Narodnega društva
sladščinarjev, poroča, da se v
Združenih državah prodaja milijarda
funtov sladčice vsako leto.

UVAŽANJE PREMOMA IZ EV- ROPE V AMERIKO JE PRI- ČELO!

New York, N. Y. — (Federated
Press.) — Združene države so pri-
čele uvažati premog iz Evrope.
Prva pošiljatev premoga, ki je
zšel na morju, se nahaja na pa-
niku "Honolulu", ki je vozil žito
v Sovjetsko Rusijo in nazajgrede
je bil naložen s premogom najbrž
v angleškem pristanišču. Lastniki
parnika pa nočejo priznati, da je
premog namenjen v trgovinske
svrhe, temveč pravijo, da je bil
naložen zaradi "balasta" ali tež-
ne. V parniških krogih zelo ne-
radi govoru o teh rečeh.

MALA ENTENTA SKLENI- LA 20-LETNO ALIJANCO.

Jugoslavija, Čehoslovakija in Ru-
munija so naredile svoj sopo-
ratni pakt v Genovi.

LLOYD GEORGE JEZEN NA FRANCOSE.

Pariz, 22. maja. — Iz Genove
javljajo, da je mala ententa (Ju-
goslavija, Čehoslovakija in Ru-
munija) tik pred koncem ekonomske
konference sklenila dvajsetletno
alijanco. Podrobnosti pogodbe še
niso znane.

London, 22. maja. — Lloyd
George se je vrnil iz Genove do-
mov s veliko jezo na Francijo. Ko
se je v soboto peljal skozi Pariz,
je pričakoval, da ga na postaji
sprejme ministrski predsednik
Poincaré. George je še prej spo-
ročil Poincaréju, da bi rad s njim
govoril. Ko je pa Lloyd George
došel na kolodvor Gare de Lyon,
ni bilo tam ne Poincaréja, ne nje-
govega odposlanca; — nikogar ni
bilo, izvenem Barthou je poslal
svojega tajnika, da se v njegovem
imenu poslovi od angleškega mi-
nistrskega predsednika.

Kakor se je večer izvedelo, je
Lloyd George zdaj zelo razkačen
na francosko vlado in njeno poli-
tiko. Njegovo mnenje je, da se-
dajni voditelji Francije gonijo de-
želo naravnost v katastrofo; če
res izvedejo ponovno invazijo
Nemčije ob koncu tega meseca
kakor grozi, ostane Francija
izolirana in v nevarnosti bankro-
ta.

Lloyd George namerava pove-
dati nekaj odkritih o razmerju
med Anglijo in Francijo, ko še ta
teden poda poročilo parlamentu o
genovski konferenci.

Angleži pravijo, da mrtnja, ki
jo je pokazala Francija napram
Veliki Britaniji v Genovi, je na-
ravnost razaljavna.

Genova, 22. maja. — Ruska so-
jetska delegacija je danes odpoto-
vala domov. Rusi so se odpravili v
posebnim vlakom, ki jim ga je
dala Italija, proti Švici in od tam
pojdejo v Berlin.

ZASTONJ JE BIL TRUD!

New York, N. Y. — Komaj je
veliki parnik "Majestic" zapu-
stil Narrows in je svoje rivee obr-
nil proti širnemu Atlantiku, je za-
donel klic na ladiji, da je nekdo
padel v morje. Takoj so prenehali
delati stroji, naker so po kratkem
prestanu se pričeli obračati s
vso silo nazaj, da se je tresel o-
gromni parnik, kakor da ga stre-
sa mrzlota, in se končno ustavil.
Medtem so mornarji že spustili re-
silni čoln v morje, ki je iskal člo-
veka, kateri je zdrsnil v morje.
Dolgo časa je križaril čoln, toda
zastonj. Mornarji so po starem
običaju zmetali v morje nekaj re-
silnih pasov in drugih rešilnih na-
prav, na kar je parnik nadaljeval
svojo pot, ko ni bilo opaziti žive
duše v morju. Dognali so, da je
potnik tretjega razreda skočil v
morje.

ZLOČINSKO DELO KNEGA SA- MUEGA BANDITA.

Omaha, Neb. — Maskiran ban-
dit se je odločil, da oropa gazo-
linsko in oljno postajo na vogalu
Osem in tridesete ulice in Farma-
nove ceste. Hop ni šel gladko iz-
pod rok in bandit je obstrelil in
težko ranil C. E. Siefkina, nje-
govega 16-letnega sina Roberta in
ravnatelja oljne postaje.

KONFUZNA POROČILA O BOLGARSKI REVOLTI.

Z Dunaja javljajo o begu kralja
in proklamaciji republike.

DRUGI VIRI PA ZANIKAJO VSE SKUPAJ.

Dunaj, 22. maja. — Včerajšnja
poročila o izbruhu revolucije na
Bolgarskem so še vedno konfuzna.
Brzojavke iz Belgrade sporočajo,
da je kralj Boris pobegnil v Var-
no, ministrski predsednik Stambu-
linski, vodja kmetске stranke, je
pa s svojimi pristali vred oklical
republiko.

Druga vest se glasi, da je v
Bolgariji civilna vojna, ki je na-
stala valed tega, ker so se bolgar-
ski reakcionarji potegnili za
Vrangelove čete, katere je bolgar-
ska vlada hotela razorožiti, oziro-
ma izgnati iz Bolgarije. Petnajst
Vrangelovih poveljnikov je bilo
pognanih čez mejo.

Iz Zagreba pa poročajo, da je
došel v nedeljo vlak iz Sofije v
Belgrad in potniki ne vedo ničesar
o kakoli revoluciji. Pripovedujejo
pa, da so bili zadnje dni nemiri v
Sofiji zaradi odredbe vlade, da
morajo biti ostanki Vrangelovih
čet na Bolgarskem demobilizirani.
General Aleksandrov je izdal
oklico na ljudstvo, posivajoč ga,
naj bo zvesto kralju.

London, 22. maja. — Central
News je prejela snodi depeše iz
Belgrade, ki se glasi, da se je
stranka Stambulinakaga na Bol-
garskem združila s komunisti in
obe stranki sta proklamirali re-
publiko. Kralj Boris je pobegnil
v Varso.

Dunaj, 22. maja. — Neki list iz
Zagreba poroča, da je bolgarski
ministrski predsednik Stambulin-
ski sklenil pogodbo s Čehoslov-
akijo, ko sta še bila skupaj v Genovi.
Čehoslovakijska vlada izšene vrangelove
iz Bolgarije, da bodo bolgarski
komunisti podpirali vlado. Bol-
garska vlada je še pred par tedni
pričela s razoroževanjem in isgo-
nom Vrangelovih vojaških tolp in
zdaj so se temu uprli bolgarski
nacionalisti, ki simpatizirajo s ru-
skimi monarhisti.

Pariz, 22. maja. — Tukajšnji
bolgarski poslanik kategorično
zanika vse vesti o izbruhu revoluc-
cije v Bolgariji in begu kralja
v Varso. Poslaništvo poroča, da
je prejelo v nedeljo sveder vest iz
Sofije, da vlada mir po vsi Bol-
gariji.

ŠTIRJE POLICAJI V KABI.

Prepričali se niso, kdo sedi v av-
tomobilu, predno so nanj odprli
ogonj.

Chicago, Ill. — Štirje policaji
so bili od veleporote obtoženi na-
pada s namenom, da izvrše umor.
Dne 12. aprila je po cesti prid-
ral avtomobil s velikimi žareči-
mi lučmi. Zareča luč je zelo ne-
varna za avtomobiliste in motor-
cikliste, ki prihajajo nasproti, ker
jih popolnoma oslepi in zareča lu-
či so ponoči povzročile že marel-
katero nesrečo. Policajev je bilo
to dejstvo znano in najprvo so
kričali na avtomobil, da naj privi-
je luči. Ker ni bilo odziva, so po-
licaji odprli ogenj na avtomobil.
Policaji so seveda napravili ve-
liko zmotu, kajti prepričali se ni-
so, ako v avtomobilu sede navad-
ni siromasni delavci ali pa vpliv-
ni ljudje. V avtomobilu so bili
štirje šmokavzarski časnikiarji in
eden izmed njih je bil precej o-
pasno ranjen. To je bila zmotu
policajev, ki je povzročila, da so
zdaj vsi štirje obtoženi težkega
hudodelstva.

SOCIALISTI SE PRIPRAVLJA- JO ZA VOLITVE V JESENI.

New York, N. Y. — Eksekutiva
socialistične stranke je naznanila,
da bo pri letošnjih volitvah vodi-
la izredno živahno kampanjo na
vzhodu, zapadu in jugu. Platfor-
ma se priobči kasneje.

Morris Hillquit, Victor Berger
in Algernon Lee so bili izvolje-
ni zastopnikom za mednarodno
socialistično konferenco, ki se bo
održavala v Evropi v juliju ali
avgustu.

DAUGHERTY BOČE "PRAVE- GA PREISKOVALCA" VOJ- NIH SLEPARIJ.

Washington, D. C. — Justični
tajnik Daugherty bi rad našel
"pravega preiskovalca" sleparij a
vojnimi pogodbami. Samuel Un-
termeyer, ki je vodil znano pre-
iskavo za Lockwoodov stanovanj-
ski odbor v New Yorku, je odklo-
nil sodelovanje pri preiskavi voj-
nih sleparij. Na prošnjo kongres-
nika Woodruffa, da naj sprejme,
je Untermyer odgovoril, da ne
verjame, da ima Daugherty resen
namen prijeti vojne sleparje. Po
njegovem mnenju bo preiskava
prej potlačenje kakor pa odkritje
korupcije.

PARNIKA TRČILA; 93 OSEB UTONILO.

Francoški tovarni parnik našel
ob angleškega potniškega in
ga pognal na dno.

GOSTA MEGLA JE BILA KRIVA.

Brest, Francija, 22. maja. —
Približno sto oseb je izgubilo živ-
ljenje v noči med soboto in nede-
ljo na morju blizu otoka Uhanta,
nedaleč od tukajšnjega pristani-
šča, ko je francoski tovarni par-
nik "Seine" v gosti megli trčil ob
angleški potniški parnik "Egypt"
in ga pognal na dno.

"Seine" je večerj priplula v
Brest s 28 rojenimi potniki in več
kot 200 mornarji s "Egypta" ter
s štirimi mrlji. Dve rešilni ladiji
sta posreje privedli 22 trupel.

Na "Egyptu" je bilo 44 potni-
kov, vstevši 22 žena in dva otroka,
ter 291 mornarjev. "Seine" je re-
šila 242 oseb; po tem računu je
torej utonilo 93 oseb. Upanje pa
je, da je parnik "Cap Tracon", ki
se je nahajal devet milj od mesta
kolizije in ki je hitel takoj na po-
moč, pobral katerega potnika ali
mornarja s ponesrečenega parni-
ka.

"Egypt", ki je bil lastnina
britske parobrodne družbe Pen-
insular & Oriental, je zadnji petek
zapustil London in je plul v Bom-
baj. Ko je parnik plul mimo fran-
coskega obrežja v soboto zvečer,
je bila takšna megla, da se ni prav-
nilo videlo. Kapitan francoskega
parnika pripoveduje, da je stal na
svojem mostičku, ko se je iz goste
megle prikazal velik parnik tik
njegove ladije; hitro je velel vsta-
viti parnik v bok, ki se je takoj
nagnil in potopil v dvajsetih mi-
nutah. "Seine" je bila tudi po-
kvarjena valed udara, toda pri-
plula je brez kakšne nesreče v pr-
istanišče Bresta, potem ko je po-
brala potnike in moštvo s ponesre-
čenega parnika, kolikor je mogla.

Med moštvom "Egypta" je bilo
veliko število indijskih mornarjev,
o katerih pripovedujejo, da so se
obupno bojevali za rešilne čolne.
Domači mornarji so jih morali s
revolverji v rokah držati nazaj,
dokler niso bile žene rešene v
čolne. Kljub temu pogrešajo več
ženak in med temi tudi dve Ameri-
čanki, ki sta potovali v Egipt.

UMOR ALI NESREČA?

Aurora, Ill. — Eugene Hummer
je s svojo soprogo sedel na klopi
v parku Fox River; Poleg njiju
se je igrala njuna 11-letna hčerka.
Nepričakovano je počil strel.
Hummerjeva žena je zakričala in
se zgrudila na tla. Hummer je
skočil na noge in zakričal nekaj
proti drugi strani reke, kjer je
bil oddan strel. Počil je drugi
strel. Kroglja je zadela Hummerja
v srce in zgrudil se je smrtno za-
det na tla.

Reka je tam široka okoli tri
sto jardov. Videli so drdrati proti
Chicagu tri avtomobile, v kate-
rih so bili sami možje, Hummer
je umrl na potu v bolnišnico, nje-
gova soproga je pa bila zadeta v
ramo nad pljučmi.

Policija je seveda pred uganko
ali je umor ali nesreča?

VRAME.

Chicago in okolica: V sredo ne-
stalno. Laki vzhodni vetrovi.
Temperatura v zadnjih 24 urah:
najvišja 68, najnižja 59. Sonce
izide ob 5:23, zaide ob 8:10.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oštepanje n. pr. (April 30-22) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

DEPARTMENT ZA DELO! ZAKAJ SE TAKO IMENUJE?

Ob času Taftovega predsedovanja je kongres kreiral zvezni administrativni department za delo. Administracija, to je izvrševalni del zvezne vlade v Washingtonu, je namreč razdeljena v več departmentov ali oddelkov: department za notranje zadeve, department za zunanje zadeve, ki se imenuje tudi državni department, department za poljedelstvo, dalje za trgovino, vojno, mornarico itd. Tako smo dobili tudi department za delo.

Zavedni delavci niso še danes na jasnem, zakaj je bil pravzaprav ustanovljen ta department. Eno je jasno od prvega dneva: department za delo ne zastopa delavskih interesov.

Department za delo izdaja razne statistične in informacijske buletine. Med temi je tudi buletin, ki nosi naslov "Tabloid of International Labor News". Zadnja številka tega buletina, ki je datirana 1. maja, ima med drugimi "mednarodnimi delavskimi novicami" tudi vest o stanovanjskem zakonu v republiki Avstriji. Kdor čita to vest, dobi občutek, da moramo Američani zahvaliti Boga, ker imamo visoko stanarino. Dotična vest se namreč glasi, da je bila med vojno znižana stanarina na Dunaju, toda socialisti so preprečili vsak poskus, da se bi zopet povzela. Posledica tega je, da niso nikjer na svetu stanovanja tako poceni kakor na Dunaju in vsled tega je stanovanjski problem naravnost obupen.

V ravno tej številki je druga vest iz Chila o ondotni stavki rudarjev. Lastniki rudnikov bi radi odslovili 25 odstotkov rudarjev, toda zadnji so se postavili po robu, češ da "lastniki nimajo pravice iznebiti se nepotrebnih in nezaželenih delavcev".

Buletin departmenta za delo torej dela propagando v prvem slučaju za hišne posestnike, v drugem pa za lastnike rudnikov.

Zakaj se ta department imenuje "delavski"?

OTROCI, GARAJTE! — TAK JE UKAZ.

Najvišje zvezno sodišče je vrglo zakon proti otroškemu delu v koš iz razloga, ker je v konfliktu z idejami očetov, ki so živeli v dobi poštne kočije in zamorske sužnosti. Druga razloga ni, kajti odlok sodišča je spisan v tistem očetovskem tonu in iz njega zveni logika kakršna je bila v navadi pred petdeset leti.

Sodišče je pometlo z desetodstotnim davkom, ki je bil naložen na produkt otroškega dela. Visoko mnenje sodišča je, da zakonodajalec se ne morejo poslužiti davčne sile proti tovarnarjem in drugim mogotcem, ki izkoriščajo otroške mezdne sužnje. Lahko se pa ravno ta sila porabi v obrambo izkoriščevalcev, da nagrabijo čim več dobička iz žuljev na drobnih otroških ročicah.

Zvezni zakon proti otroškemu delu res ni bil dosti prida, toda bil je boljši kot nič. To je razvidno iz statistike departmenta za delo, ki kaže, da se je v treh letih, odkar je bil zakon v veljavi, znižalo število vpisanih otrok za štirideset odstotkov. Zakon je to dosegel kljub svoji mehkobi in luknjavosti — in to je bilo preveč za ameriške kapitaliste. Kaj so kapitalisti mislili o tem zakonu, je povedalo najvišje sodišče: otroška sužnost mora biti svobodna v sveti deželi dolarstva!

Težko je dati duška čustvom, ki pretresajo človeka ob misli na ta odlok. Kongres ima oblast — o, vso oblast! — obdavčiti vse, kar zahteva veliki biznis v svojo protekcijo, nima pa oblasti, da bi obdavčil produkte otroškega dela in obvaroval otroke izkoriščanja.

Družba, ki sloni na profitu, izžetem iz mehkih otroških teles, se ponaša, da je nositeljica krščanske civilizacije!

Upajmo, da vsegašiti in vsekozi dobro preskrbljeni visoki sodniki, ki so izdali ukaz, da morajo otroci garati, sedejo brez skrbi k bogato obloženim mizam in spanja jim ne kratijo mršave postavice otroških mezdni sužnje v bombažnih predilnicah in tkalnicah na Jugu. Kajti ena stvar je gotova: otroci visokih sodnikov in denarnih mogotcev ne delajo v tovarnah in rudnikih! Zato so brez skrbi.

Tak je kapitalizem.

SLIKE IZ NASELBIN.

Is okolice Finleyville, Pa. — Malokdo se oglasi iz te naselbine, zato sem se jaz namenil opisati tukajšnje razmere. Od povsod prihajajo vesti o razvoju stavke, samo iz te naselbine so bolj redke. Sicer pa je bil pred nedavnim dopis odloč glede stavke.

Kar se tiče stavke moram reči, da je povoljna, ker stavkocavez tod ni, in tudi drugih najetežev ne. V okolici je precej velika slovenska naselbina, Hackett, kjer rojaki večinoma lastujejo svoje domove, zato so vsi zelo zaposleni pri popravilanjih hiš in obdelovanju vrtov. Vsa dela svoje. Vsa si urejuje svoj dom, da ko bodo enkrat izpolnjeni zahteve rudarjev, bo lahko vsak takoj prijel za orodje in odšel zopet nad črni dijamant v rudnike.

Vsem onim pa, ki še delajo in pomagajo s tem uničevati podjetnikom organizacijo U. M. W. of A., kliče, da pridejo na svetlo dokler, je še čas, da jim ne bo treba po končani stavki, dajati roba na oči, ko bodo srečali zavednega rudarja. — Mnogo ljudi je še nezavednih, ker strah ne koristi dobremu razvoju stavke in morajo raditega največ trpeti zavedni delavci. Ko smo imeli leta 1920. stavko v Indiana Co., Pa., sem šel obiskat svojega znanca v Bagbyju, Pa. Ni ga bilo doma in šele ob šestih je prišel domov. Pozdravil me je: "Kaj pa ti, hudiča, hodiš tod okoli?" Na odgovor, da stavkamo, mi je rekel, da smo bedasti, ker tudi oni, ki ne stavkajo, dobe ravno tako povišane plače, kakor stavkarji. Sram bi jih moralo biti, da puste zavednim premogajem, da si priborijo boljše obstanek, medtem pa sami pomagajo podjetnikom razbijati stavko. — Stavkar.

Suffield, Colo. — Tudi pri nas nameravajo prijeti z obratom. Kaj takega se nismo nadejali in presenečeni smo bili 3. maja, ko je prišla tuliti parna piščal, vabeč na delo. Sploh nismo mislili, da bi bil med našimi vrstami kdo, ki je pripravljen iti na delo in drugo jutro smo zgodaj vstali ter pričakovali, da vidimo, kaksi obrasi se bodo prikazali. Bilo je po našem, ker nobenega ni bilo. Družba pa seveda ni obupala in agitirala je natiem. Osem dni pozneje je prišla dobavljati najeteže, ki jih pa ima še jako malo in sploh ne moremo govoriti o kakšni produkciji premoga. Dobili smo seveda poziv na delo ali pa iz kompanijskih stanovanj, pri čemur se pa nikakor ne podamo. Sile dosedaj še niso uporabljali, vendar pričakujemo, da bodo tudi s silo skusili.

Smelo lahko trdim, da smo i pri nas dobro organizirani in aložni. Odkar je prišla družba z obratovanjem, sta stopila v naše vrste rojaki predelavci in zunanji bos ter za njimi tudi pisar, kar je dokaj lep vzgled posebno za večje naselbine v tem delu Colorada.

Rojaki, ki opravljajo delo, ne škodujejo s tem le stavkarjem, temveč kolikor toliko tudi sebi in poleg vsega se jih prime nelep ime. Zato bodimo zavedni v naših vrstah in pridobimo še one, ki so v rojih, da opuste delo dokler je čas. Nobenega "prosto-volje" ne sme biti med nami. Zato bo seveda tudi treba sredstev in mirne agitacije. Samo s kritiziranjem se ne doseže mnogo ali pa sploh nič. Zato je treba ubrati drugo pot, da pridobimo vse na našo stran in potem vztrajamo trdno pri naših zahtevah. Le tako si bomo izdatno lahko izboljšali položaj.

Prosveta je brez dvoma dober agitator za našo stvar, zato glejmo, da jo bo čital sleherni rojak. Izbijmo iz naših vrst klečepaštvo in prepričajmo rojake, da se takim celo delovodje sami posmehujejo, smatrajo jih pa za neznajčajne in bedake, ki s tem tudi njim škodujejo. Taki vsiljivi delavci mislijo, da se prikupijo bosom ali delovodj, če "prosto-voljno" sprejmejo delo, toda če bi vedeli za njihovo mnenje bi videli, da oni mislijo ravno nasprotno.

Delujmo med rojaki za izobrazbo. Vsi smo jo potrebni, zato si vzemimo za vzgled nekatere napredne naselbine po Združenih državah. Imajo svoje kulturne domove, vsakovrste klube, zbornice in društva, kar vse jim je koristno za napredek. Pri čem takem je pač potrebno skupno delovanje in s njim se lahko mnogo doseže. Če bi imeli v naši naselbini kak Slovenski dom, bi lahko v njem obdržali društvene seje, prire-

jali zabave, imeli javne hode in govorniki bi lahko nastopali. Vse to bi nam koristilo do napredka in izobrazbe, ker pa nimamo nikakega pravega shajališča, se nam zabranjuje od vseh strani vsak napreden korak.

Morda bo kdo rekel, da se tu ne izplača, toda ni tako, samo složnosti je treba in izplačalo bi se. Upam, da ne bo ta dopis naletel na kritiko, pač pa se bo še kdo izmed rojakov oglašil in pisal za napredek naselbine, kar najbolj potrebujemo. Sredstva se dobe med našimi rojaki. — F. P.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Rockville, Colo. — Četrtega maja sem se poslavljaj od dobrih in starih znancev ter prijateljev v La Sallu. Milo se mi je storilo pri sren, ko je prišla ura ločitve in smo si podali roke najboljši prijatelji. Težka je bila ločitev, toda usoda nas delavcev je nemila in primorani smo prodajati svoje moči molohu kapitalizmu. Ako je isti ne kupi v epi državi, pa jo moramo nositi na prodaj drugam, če smo sploh tako srečni, da kapitalizem kupi naše moči.

V prvi vrsti se moram lepo zahvaliti za prijazno zabavo v Slovenskem domu in za sprejem na postajo mojim nekdanjim soboriteljem, rojakom: Johnu Novaku, Vencu Obidu, Tomažu Golobu, Franku Teršeliču, Matihu Berglesu, Johnu Postari, Antonu Košmerju, Franku Ravnikarju, Levu Zevniku in sploh vsem skupaj. Ako sem slučajno izpustil kako ime, naj mi bo odpušeno, ker človek je iznaden in tudi pozabljen v takem slučaju kot sem bil jaz.

Bodite mi pozdravljeni vsi moji sodružniki in direktorji doma. Želim vam obilo uspeha pri vsakem naprednem podvzetju.

Na potovanju iz La Salla do Florence, Colo., smo imeli lepo vreme, kar je napravilo toliko lepo vožnjo po naravi v polnem pomladnjem razvoju. Lepe države Illinois, Iowa, Nebraska in tudi del Colorada so bile vse v polnem cvetju. Posebno prijazno in lepo je mesto Lincoln v Nebraski.

Pri vožnji med La Sallom in Florencia sem imel posebno srečo. Pridružil se mi je nepoznan debeluh in me vprašal, kam grem. Odgovoril sem mu, da v Colorado, pri čemur sva prišla do raznih pogovorov. Ko sva tako prišla med drugim tudi do premogarske stavke, sva pa kmalu končala. Vprašal me je, če sem premogar in ko sem mu odgovoril da, mi je svetloval, naj grem v južni del Colorada, kjer premogarji dobro obratujejo in imajo visoke plače. Ponudil se je celo, da mi plača vse stroške do mesta, kjer bi dobil delo, a sem ponudbo odločno odklonil ter mu povedal par topli. S tem pa se je debeluh že poslovil od mene.

Rojaku Peršetu iz La Salla moram povedati, da tu ni prostora za stavkocaze, kajti stavka tod je stoprocentna. Parne piščalke vabijo vsaki dan "premogarje na delo, toda brez uspeha. Vsi premogarji v tej naselbini so solidarni in se zavedajo, kako stališče morajo zavzeti v razrednem boju, za kar jim gre vsa čast in priznanje.

Na postaji Florence sem bil prijazno sprejet od mojega starega kolega Johna Strela in mojega sošolca Johna Lepužiča. Lepa hvala njim za prijazen sprejem in požrtvovalnost.

V tej okolici ni kaj prida razvita industrija, največ je premogorov, ki pa vsi podivjajo v tej veliki borbi premogarjev za obstanek ali propast. — Sotrpini širom Amerike, bodite zvesti svojim načelom. Naj se nikdo ne prodaja za judževsrebrebnike in sprejme grdega imena, ki bi ga nosili še njegovi potomci in trpeli za greh svojih starišev.

Bodite pozdravljeni znanci in prijatelji v La Sallu in okolici. Ob ugodni priliki se zopet vidimo. — Matt Vogrich.

OVČENO ZRNO JE POVERČLO. LQ SMRT.

New Haven, Conn. — Peter E. versonu je padlo pred dvema tednoma v uho ovčeno zrno, ki je prišlo poganzati. Razvil se je vnetje možganske mrene in Eversson je podlegel bolezni.

Delavski list je stila, s katero računa vaš nasprotnik.

Delavčeva šola znanosti.

Venera.

Mi smo tako navajeni misliti, da niti ne vemo, da ima naša zemlja sestro; njeno ime je Venera. Venero zdaj lahko vsakdo opazi ob jasnih večerih, kako jasno svetlika na zapadni strani neba. Venera in zemlja sta si tako podobni druga drugi, ako bi ju mogel spraviti v neposredno bližino, bi ju težko razločili; edina razlika je ta, ker je zemlja nekoliko večja. Prereza zemlje meri 7,917.6 milj, dočim meri prereza Venero 7,700 milj. Ako bi šel semljan na Venero, bi najbrž težko razločil, ali biva na zemlji ali Veneri, kar se tiče velikosti.

Venera je bližje soncu kot naša zemlja. Pot, katero napravi zemlja okrog sonca, je podobna elipsi in je oddaljena od sonca 91 do 93 milijonov milj; pot Venera okrog sonca je ima domalega oblika kroga in je oddaljena od sonca 76 milijonov milj. Ker je Venera bližje soncu kot zemlja, je vsled tega klima na Veneri veliko milejša, kot pa na zemlji. Na zemlji imamo tri vrste klime, mrzlo, gorzko in vročo. Ta klima bo pa po izjavi geologov kmalo izginila. Normalna klima zemlje bi bila zmerno topla in sicer po celi zemlji od ravnika do tečajev. Klima na Veneri je pa tropično vroča, njeno osračje je nasičeno s soparo in deževni nali-vi so pogosti.

Nam ni mogoče videti površja Venera. Na Veneri so hribovja, ki so pa zavita v gosto meglo. Pri pogledu skozi teleskop je opaziti Venero zavito v vid jemajočo belo kopreno; to je posledica oblakov, ki zakrivajo površje Venera.

Marsikdo misli, da svezdogledi prebujajo vse noči pri teleskopu in ogledujejo svezde. Toda ni tako. Venero je sploh nemogoče opazovati ponoči skozi teleskop; kajti svetloba, katero oddaja Venera ponoči, bi toliko vplivala na oči skozi teleskop, da bi sploh ne bilo mogoče gledati. Najlepši pogled na Venero je opoldan, kadar je osračje jasno in čisto. Pogled podnevi na Venero je krasen, bolj kot ponoči na katero drugo svezdo.

Do zadnjega časa je bilo zelo težko alikati Venero, toda pred kratkim se je posrežilo ameriškom svezdoznanec, Alfredu Rordamu fotografirati ta planet. Zaprake pri slikanju Venera so bile ker je tako blizu sonca; sleherni, kdor se bavi s alikanjem, ve, da je slika zelo nejasna, ako pada sonce na fotografski aparat. Rordam je pa pripravil steklene leče, ki so bile neobčutljive za modro svetlobo prihajajočo z neba, občutljive pa za svetlobo Venera.

Rordamova fotografija je uje-la vrhove visokih gora, ki štrle iz megle kakor otoki iz morja. To je prva evidenca visekega gorovja na planetu Veneri.

Venera bo letošnjo poletje zelo blizu zemlji in jo bo zelo lahko opaziti ob jasnih večerih.

RAZNO.

Krvavo praznovanje Prvega maja na Bolgarskem. V Sofiji je prišlo pri praznovanju Prvega maja do krvavih epopadov med delavstvom in policijo, ki je pričela oddajati salve v manifestant. Mrtvih in ranjenih je na obeh straneh okoli 300 oseb. Praznovanje Prvega maja plačuje tedaj delavstvo še vedno s krvjo. Zares, kako človeška je kapitalistična civilizacija in kultura!

V državah belega terorja srečni državljani nikdar ne morejo prav vedeti, kdaj se jim oblastno nasilje obesi na vrat. V Jugoslaviji n. pr. ne vedo nikoli, kdaj se bo vladi poljubilo, da dvigne svojo korumpirano roko k pozivu na nova preganjanja proti delavskim masam. Toliko prakse smo si pa tekom časa že pridobili, da lahko s sigurnostjo trdimo, da je šlo našim diplomatom pred pričetkom novih nezakonitih dejanj kjerkoli nekaj narobe in se potem poslužujejo policijske metode, da obrnejo pozornost javnosti od svojih blamaž. Poročajo, da je policija v Zagrebu ponovno aretirala komunistične vodje Cvijića, Horvatina in pisatelja Cesarca. V uredništvu "Borbe" so uvedli hišno preiskavo in vse razmetali. Pravijo, da so te aretacije in preiskave v zvezi z znanimi komunističnimi letaki in brošurami, ki so se razdeljevale na konferenci v Genovi in so bile naperjene proti naši delegaciji in

Pogovor.

Navzoči: "Gospod župnik v pok., več pobožnih kmetov, trije meščani (meščani nazorov), svobodomislec.

Pogovor se vrši v gostilni pri "Liter po 60 kron."

Kmet: Ampak to vam povem, gosp. župnik — res čuden slučaj. Župnik: Da, da čudne so božje naredbe.

Drugi kmet: Kaj? Kaj se je zgodilo?

Kmet: No, ali ne veš, kaj se je dogodilo temu nepridipravu Cestu?

Več kmetov: No, kaj se je zgodilo, povej, ali se je ponesrečil?

Kmet: Hm! To ni več navadna nesreča: čisto na lepem, ravnem je padel in zlomil si roko — zdravnik pa pravi, da ne bo več s njo delal.

Več kmetov: Oooo jeee... Čisto gotovo: kazen božja ga je enkrat zadela. Saj ni bil še več kot eno leto v cerkvi in kadar govori o veri, se samo norčuje. Kaj pravi, gospod župnik?

Župnik: Da, da, čudne so božje naredbe. Zaslužil je pa — zaslužil, bo se že naučil! Očividno je mladega brezverca angel varuh popolnoma zapustil.

Meščan (nekoliko boječ): Ampak — gospod župnik, to se paš vsakemu lahko zgodi.

Vsi kmetje: Kaj? Toda vi ne verujete, da je to kazen božja? Pa vi mestni ljudje verujete itak samo to, da je cent mesa velik kos.

Svobodomislec: (Postane pazljiv in z zanikanjem zasleduje pogovor).

Drugi meščan: Človek že sam ne ve, ali je to zares kazen božja ali kaj drugega. Vsak dan berem novice v "Jutru", pa najdem vedno polno takih stvari.

Tretji meščan: Jaz tudi berem vsak dan "Slovenca" in vsak dan najdem notri: Nekoga pes ugrizne, nekoga udari konj nekdo pade z lestve itd.

Župnik: Gospodje, ne dvomite. Bog je pravičen, brez njegove volje še las z glave ne pade.

Svobodomislec: (Prišede bližje, sicer je pa tih.)

Neki kmet: Tega vi v mestu z vso vaši takozvano izobrazbo vred ne razumete, kaj ne da, gospod župnik?

Župnik: Da, da, sedaj ste jo pa zadeli.

Kmet: Vi ne razlikujete nesreče od nesreče. Tale Cene je ničvrednež. Vedno čita vse sorte buklic, namesto da bi šel k sv. maši. Takega naj je Bog udari. Škoda je pa za Janeza Lončarja. Ta revež je padel pri orlovski telovadbi z bradlje in se pobil na glavi; tudi desno nogo si je precej pokvaril. Pa gospod kaplan so ga takoj potolažili: Le potrpite in zahvalite se angelu varuhu, da se niste ubili. Saj vidite, da vas Bog skuša.

Meščan: Tega pa jaz zopet ne razumem. Kako pa si to vi, gospod župnik, razlagate?

Župnik: Čudne so božje naredbe. Prav je imel gospod kaplan. Bog fanta skuša.

Svobodomislec: Gospod župnik — ali bi mi ne hoteli odgovoriti na neko vprašanje?

Župnik: Če boste kaj pametnega vprašali, zakaj ne?

Svobodomislec: Povejte mi, gospod župnik, kako naj živim in delam, da bi me pustil Bog vsaj nekaj časa mirno živeti! Poglejte: Če se kaj pregrešim, me Bog kaznuje; če storim dobro, me skuša. Kako naj torej živim, da ne bom vedno tepen?

Kmetje in eden meščanov: Eeeeee.

Župnik: Z vami ni govoriti, vi ste brezverci!

(Plača in odide.) Tudi ostali se drug za drugim vzdignejo in gredo domov.

Konec pogovora.

barbarski reakciji jugoslovanske vlade. Te aretacije so prav gotovo le pričetek novih nasilnih napadov jugoslovanske buržoazije na delavstvo. Upamo pa, da dolgo take rezmere ne bodo več, vlada, ker se zedinjenje vsega proletarijata že hitro približuje. In ob volitvah bomo končno dvignili pest tudi mi!

Nov papeški nuncij v Beogradu. Sveta stolica je imenovala pri belgrajski vladi novega papeškega nuncija, msgr. Pellegrinija, ki je bil dosedaj nuncij v Varšavi. Imenovanju novega papeškega nuncija pripisujejo velik pomen, češ, da bo veliko delal za zblizanje katoliške in pravoslavne cerkve.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Železničarji pomagajo tekstilnim delavcem, ki so v stavki v Rhode Islandu. Mednarodna bratovščina lokomotivskih strojevodij je na svoji konvenciji v Houstonu, Tex., zaključila, da nakaže \$10,000 v pomožni sklad za stavkoje tekstilne delavce na Vzhodu. Okrog 70,000 tekstilnih delavcev je še vedno v stavki.

Indfunkci proti rudarjem v Ohio. Premogovniški operatorji v okrajema Jefferson in Harrison, Ohio, zahtevajo sodnijsko prepoved zoper organizacijo rudarjev. Organizacija je obtožena, da se meša v "produkcijo premoga, katero vrše neunijski rudarji."

Konvencija bratovšine železniških sprevoznikov, ki se je vršila tri tedne v Clevelandu, je bila zaključena v soboto.

6000 čevljarških delavcev je zastavkalo v Cincinnatiju, O. Prizadeh je šestnajst čevljarških tovarn, katerih lastniki so organizirani v Cincinnati Boot and Shoe Manufacturing Association. Čevljarški delavci so organizirani.

Delodajalci v Kansasu, ki so organizirani v "Associated Industries of Kansas", zahtevajo "indfunkci" proti industrijskemu sodišču, ki je osodilo odlok, da se minimalna mesda za žene povisa povprečno za 17 odstotkov. Delodajalci so zadovoljni s tem sodiščem le takrat, kadar maha po delavcih, posebno po rudarjih!

Ameriška delavska federacija protestira proti anuliranju zakona zoper otroško delo, katerega je vrhovno sodišče obsodilo za protustavne. Gompers je sklical konferenco v Washingtonu, na kateri mislijo razpravljati o novem zakonu, katerega ne bo moglo sodišče razveljaviti.

SODNIK JE ZAGROŽIL, DA U. KAZE POŽARJI HIŠO TIHO. TAPCA.

St. Louis, Mo. — Kongresnik John P. Hill iz Baltimorja je na javnem shodu dejal, da zahteva v kongresu obtožbo proti sodniku A. J. Curranu, ker je sodnik zagrožil nekemu tihotapecu, ki je prodajal opojne pijače, da mu zapali hišo, ako se kdaj prelomi prohibicijsko postavo.

Kongresnik je napravil seveda majhno zmoto, ker ni bil dobro poučen o tej zadevi. Sodnik Curran ni zvezni sodnik, ampak je državni sodnik. Kot takega ga pa kongres ne more obtožiti. Curran je distriktni sodnik. Dalje se sodnik Curran poslužuje proti tihotajskim žganjekuhom in drugim kršilecem državnega prohibicijskega zakona državnega zakona.

Bilo je 8. aprila t. l., ko je sodnik Curran podal tako izjavo na pram Frank Sniderju iz Ringa, Kans. On in njegova soproga sta bila obtožena, da sta prelomila sodnijsko prepoved, ki je bila izdana proti njima, ker sta prodajala opojne pijače.

Snider je vzel krivdo nase in obtožba proti njegovi soprogi je bila umaknjena. Sodnik je rekel, ako se bo še nadalje kršila prohibicijska postava, da bo dal zapreti hišo in če to ne bo pomagalo, da se zažge.

Pred deset ali enajst leti je sodnik izdal ukaz za požig hiš v severnem delu okraja, v katerih so prodajali opojne pijače.

ŽENA UMORJENEGA ŠERIFA ARETIRANA.

Zavenna, O. — Aretirali so Margaretto Carille, vdovo bivšega šerifa Arthur Carilla, ki je bil ustreljen dne 5. aprila, ko je ležal v postelji ob strani svoje žene. Vdova trdi, da jo je zbudil šele strel in da ne ve, kdo je streljal.

DELAVSKI POLOŽAJ NA ŠVEDSKEM JE SLAB.

Washington, D. C. — S Švedskega prihajajo vesti, ki govorijo, da se delavski položaj med pristanišnimi, šumskimi in usnjarskimi delavci poslabšuje. Tako poroča trgovski komisar Sorenson, dodeljen ameriškemu trgovskemu departamentu. Okoli prvega aprila je bilo v teh industrijah sto petdeset tisoč delavcev brez dela. Pa tudi zdaj je število brezposelnih delavcev veliko.

Sorenson dalje poroča, da je bila na Švedskem napravljena pogodba z Rusijo, da izdela za 50.000.000 kron jekla, poljedelskih strojev in drugega blaga. Rusija je odposlala dne 7. aprila 38.000.000 kron v slatu na Švedsko.

VELIK POŽAR V ALBERT LEAJU.

Albert Lea, Minn. — Tukaj je nastal ogenj v trgovskem delu mesta, ki se je kmalo razširil v velik požar. Zgorelo je en blok in pol hiš. Škoda znaša več kot milijon dolarjev.

PATRULJNE LADIJE V DETROITU.

Detroit, Mich. — Zagovorniki prohibicije so dosegli v Detroitu, kar so zahtevali. Dobili so dve brzozplovni ladiji, ki ploveta s hitričo 40 do 50 milj v uri, da bosta lovili v reki Detroit, tihotapece, ki uvažajo žganje iz Kanade v Združene države. Tri take ladije postavijo v službo v kratkem.

POŠTNI LETALEC PONEBREČIL.

Grass Valley, Calif. — Poštni letalec Harry V. Huckings je ponorečil s svojim letalom. Izgubil se je v gosti megli in je padel s letalom doli, kajti z letalom je udaril ob veliko skalo. Težko ranjenega in nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Verska vojna na Irskem.

Belfast, Irsko, 22. maja. — V noči med soboto in nedeljo je bilo trinajst oseb ubitih v bojih med katoličani in protestanti v Belfastu. Med ubitimi sta tudi dve ženi. Verski teror v severni Irski je že naravnost grozen. Oborožene bande vstavijo človeka na cesti in ga vprašajo, kakšne vere je; ako je nasprotno vere, ga ubijejo na mestu. V tem oziru sta obe stranki enako krvoločni.

Dublin, 22. maja. — Civilna vojna med sinfajnovci mogoče preneha na temelju najnovejšega sporazuma, ki je bil dosežen v soboto med republikani in svobodnodržavci. Prihodnjih par dni pokaže, dali bo sporazum držal. Obe stranki sta se dogovorili, da organizirata koalicijsko vladu, v kateri bo sedem svobodnodržavcev in štiri republikani. Vlada bo na krmilu do volitev, ki se vrše prihodnji mesec.

Ruski papaž je odstopil.

Riga, 22. maja. — Iz Moskve javljajo, da je patriarh Tihon, poglavar ruske ortodoksne cerkve, rezigniral pod pritiskom provincialne duhovščine, katere se ne strinja z njegovo taktiko odpora proti sovjetski vladi zaradi zaplenbe cerkvenih zakladov. Duhovščina je v večini na strani sovjetskih oblasti, da se ogromno cerkveno bogastvo porabi za stradanje ljudev v provincah ob Volgi.

Zadnji teden so bili sveži nemiri v Minsku, ko so sovjetske oblasti zaplenile zaklade ondote ne-Eidovske sinagoge. Židje so se uprli in nastopilo je vojaštvo. V bojih sta bila dva žida ubita, štiri rdeči vojniki pa ranjeni.

Vladna kriza v Avstriji.

Dunaj, 22. maja. — Predlog vlade, da se povisa plača civilnim nameščencem, je bil poražen v zbornici. Valed tega namerava vlada podati ostavko.

Vladna kriza na Grškem.

London, 22. maja. — Grčija je imela zadnji teden kar tri vlade po vrsti. Kabinet, katerega je sestavil Stratos, je padel v dveh dneh, ko mu je zbornica dala nezauipico. Kralj je zdaj ponudil sestavo nove vlade prejšnjemu finančnemu ministru Protopapadakis.

Ženska volilna pravica v Italiji.

Rim, 22. maja. — Socialistični poslanec Modigliani je v nižji zbornici predložil načrt za podelitev volilne pravice ženam z enakimi pogoji kakor jo imajo moški.

Amnestija za vrangelovce.

Carigrad, 22. maja. — Ukrajinska vlada je objavila proklamacijo za amnestijo bivšim vojakom Vrangellove armade. Mnogo vrangelovcev se pripravlja za odhod v domovino.

Morgan ponuja posojilo Nemčiji.

Berlin. — Nemški finančniki so prejeli informacije iz Washingtona, da namerava J. P. Morgan ponuditi Nemčiji pet milijard zlatih mark posojila. Nemci skrbijo, kakšno poročilo bo Morgan zahteval za svoje posojilo.

NAJNOVEJŠE NASILJE V JUŽNIH DRŽAVAH.

Birmingham, Ala. — Nemanele so zvalili dr. J. D. Dowlings, zdravstvenega komisarja za Birmingham in okraj Jefferson in izrednega zastopnika v zdravstveni službi Združenih držav, na samoto dvanaest milj proč od mesta. Tukaj so ga bičali in mu ukazali, da mora zapustiti Birmingham. Drhaleži so mu rekli, da nastopa pri izvedenju zdravstvenih predpisov in dolobč preveč ostro. V trideset dneh mora iz mesta, mu je dejala cestna drhal, ki se najbrž oblači v svilo in baržun.

Civilna vojna na Kitajskem se nadaljuje.

Hongkong, 22. maja. — Dr. Sunjatsenova južnokitajska armada je prišla prodirati proti severu v provinco Kwangsi. Četa vojaškega generala Čeng Kuang Juana beže v neredu. General Limingjiang, ki vodu južnokitajsko armado, je zasedel okrožji Lungman in Kien in zdaj napada Sinfeg, ki se nahaja ob reki Tao-kiang, 180 milj severovzhodno od Kantona.

Governor Čenkuangjuan je brzojavil generalu Vupajfaju, da naj hitro pošlje gojačanja proti novemu sovražniku.

Volitve na Ogrskem.

Budapešta, 22. maja. — Volitve poslancev za novo zbornico se vrše 28. maja. Nova zbornica se otvori 17. julija.

Indijanska grobišča v Illinoisu.

Blizo Collinsville, Ill., so v tamšnjih gričih odkrili pred nekaj dnevi še popolnoma dobro ohranjen žrtvenik, katerega je gotovo zgradilo ljudstvo, ki je živelo pred več sto leti v teh krajih. Sploh najdejo vedno več izkopin v gričih, ki jih imenujejo Cahokijeva grupa in ki se raztezajo na 500 akrov velikem prostoru.

Warren King Moorehead, starinsoalec na Phillippovem vseučilišču v Andoverju, Mass., raziskuje te griče že zadnjih pet tednov po naročilu Illinoiskega vseučilišča. Imenovani starinsoalec je tudi izjavil, da je prepričan, da bodo odkrili izkopine, ki bodo pričale, da je pred več sto leti živelo v teh krajih ljudstvo, zelo inteligentno in izobraženo.

Z izkopavanjem so pričeli meseca avgusta lanskega leta in takoj so izkopali človeško okostje in poleg so našli več glinastih posod.

Pred nedolгим je pa odkril tri grobišča, v katerih je našel 52 dobro ohranjenih okostnjakov, 23 šar (posod za hranjenje pepela mrtveca, ko ga sežgo) in veliko število rane druge posode iz gline. Žrtvenik, katerega so odkrili na enem teh grobišč, je skraj alično zgrajen drugim žrtvenikom, katere so odkrili v dolini reke Missisipi; zgrajen je na vrhu koničaste gomile, 23 čevljev in šest palcev visok in meri v prerezu 160 čevljev. Ta žrtvenik ima podobo kotla in napolnjen je s pepelom. Pepel so porabali, da ga kemično preiščejo in tako doženejo, v kakšne vrste je služil. Pri izkopavanju so delavci našli dva še skoraj popolnoma preperela kola, ki sta štrlela kakva dva palca nad glinastim podstavkom, na katerem je počival žrtvenik. Ta dva kola sta bila zabita v zemljo 12 palcev globoko; sledu o tretjem kolu ni nobene. Nadaljno odkopavanje je odkrilo popoln krog majhnih jamic okrog žrtvenika; iz tega sklepajo, da so bili koli zabiti v krog in krog žrtvenika in na te kole so bile razpete kože divjih živali. Toda prostor bi bil premajhen za ljudi.

Oni, ki so delali te gomile, so navadno vedno pokopali svoje poglavarje poleg žrtvenika in grob, v katerem je bil pokopan njihov poglavar, so navadno vedno naredili višjega od ostalih, da so na ta način pokazali, kje počiva njih umrli vodja; poleg njega so položili vedno tudi one stvari, ki so mu bile vedno najljubše v življenju. Poleg so položili tudi hrano, da mu ni bilo treba biti lačnemu na potovanju na drugi svet. Pri enem okostnjaku, katerega so odkrili, so našli v glinasti posodi tri nože iz kosti. Pri nekem drugem okostnjaku so pa našli lupino morske želve, brusilni kamen in precejšnje število slik v raznih barvah.

Dr. Robert J. Terry, profesor anatomije na washingtonski univerzi, je izjavil, da so okostnja ki tako dobro ohranjeni, da bo

zelo lahko dognati, koliko časa so bili v zemlji in najbrže tudi spol alchernega okostnjaka in kateremu človeškemu plemenu, da je pripadal.

Poleg enega okostnjaka so našli štiri posode iz surove, žgane glinice; ena posoda ima obliko vrča za vodo, druga podobno kozice, tretja skleda in četrta pa obliko krošnika.

Na vrhu nekega griča so odkrili veliko žgane ilovice in okrog so bili raztreseni kosi avinčene rude, iz česar se sklepa, da so se toplili ali pa da so poskušali topiti avinčeno rudo.

Profesor Moorehead je odkril šestnajst čevljev pod nekim gričkom ost sulice, ki je štiri palce dolga in zelo umetno izklesana iz rdečkastega kremenca.

Na nekem drugem griču blizo mestne meje mesta East St. Louis, Ill., so odkrili večje številne okostnjakov, ki so tudi še vsi dobro ohranjeni. Iz tega sklepajo, da je ta grič služil za splošno grobišče.

Z delom bodo kmalo začelo končati, toda prihodnje jesen bodo nadaljevali z odkrivanjem teh gričev in upajo najti še več izkoplin, ki bodo velike važnosti za zgodovino kakor tudi za starinslojve.

Za naše farmarje.

Perotninska kuga ali tifoid.

Piše: Frank Lukaneich.

Konec.

Neko drugo dejstvo pa bo marsikoga iznenadilo: Tudi z jajci se prenese kuga. V jajcih, ki so bila sležena šim je bila žival v prvem stanju bolezni, so našli bacile tifoida. Plod v takem jajcu je seveda mrtov. Po zavžitju takega jajca perotnina seveda zbolí, torej jajca na kugi bolnih živali niso za rabo.

Kaj pa z mesom bolnih živali glede uživanja? Kuhano ali pečeno meso na človeka večinoma nima slabih posledic, pripetilo pa se je že mnogokrat, da je po takem kosilu nastopila huda driska ali črevesni katar. Tako meso naj se tedaj uniči. To seveda velja radi domače rabe, v promet take živali itak ne smejo priti. Kako je pa še najbolje? Uničiti meso oziroma mrhovino za kuge obolenih poginulih živali? Tu v naših krajih ljudstvo navadno vrže take živali enostavno za plot, v grmovje, na gnoj, na polje, v vodo itd. Kolikokrat se je na ta način razširila kuga in povzročila mnogo škod! Pri nas v kraju mora po take živali priti konjeder, ali vsaj po večje poginule živali, dočim bi moral priti tudi po take manjše radi analogije. Tu pa enostavno zavlečemo še celo konja za grmovje, kar bi nikakor ne smelo biti. Najbolj priprout našin za odstranjenje takih živali je zakopanje kakor sem že omenil v začetku spisa; še bolj pa je, poginulo žival najprej politi z beležem, karbolom, lugom, karbolno kislino itd., v pomanjkanju omenjenega pa s pepelom ali apnom in potem pokopati. Te tvarine vničijo precejšnje število povzročiteljev kuge in povpešujejo gnitje. Sežiganje je idealno sredstvo za vničenje poginulih živali posebno poginulih radi okuženja.

Omenil sem, kako se kuga razširja, oz. kako se je zamore varovati. Te načine naj si vsakdo zapomni, ker kugo je lažje preprečiti kakor pa ozdraviti. Oglejmo si sedaj še bolj natančno tok bolezni kakor sem omenil od začetka. Takoj po okuženju žival ne pokaže nobenega znaka o boolenju. Kakor vsaka kužna bolezen ima tudi tifoid svojo razvojno dobo, ki znaša od 18 do 48, povprečno pa 24 ur, ali z drugimi besedami, bolezen se pokaže v 18 do 48 urah po okuženju. Tedaj razmeroma zelo hitro. Klavernost in pomanjkanje teka sta prva znaka; žival se od drugih ločijo, perje je naježeno in peroti povešene. Skoraj isti čas opazimo povziranje toplote in sem te tja sluzenje iz kljuna, težavno požiranje in bljuvanje. Tudi driska ne izostane; blato je izpošetka belo rumeno, kašnat, kot sem že omenil. Pozneje postaja žival vedno težje, grebeno je postalo vijoličasto ali črno vijenčje, slabost je vedno večja. Bolnik se opoteka, pada, kar je pravi začetek konec. Polotati se ga zaspanost, v kateri nastane smrt ali pa pogine med krči. Bolezen traja povprečno dva dni, izjemski dalje 1 do 14 dni. Zgodí se pa tudi, da je žival v par urah mrtva, da celo ni bila videti bolna; to je apoplektična (mrtevoudna) oblika tifoida. Koški padejo naenkrat mrtve raz grede, golob se prekušne s stre-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Izhajajo 17. junija 1907 v drlavi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Joka Zavaritnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 408 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barborton, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Elv, Minn., John Terelji, Box 161, Lawrence, Pa., John Gerlich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 366, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., na jugozahodu, Max Mare, Box 166, Buhi, Minn., na severozahodu, Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalts, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 8004 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravstveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Skuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6203 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZORI!—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredništvu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika so naslovi: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse priitobe glede posilvanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltsu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priitvi na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 415 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglebi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

he, raca plavajoča na vodi se ne nadoma nagne na stran in se ne gane več. Tifoid tedaj nima posebnih znakov, ki bi bili samo njemu lastni. A ravno ker ta bolezen nima svojstvenih, tipičnih znakov, je označen tifoid s pomanjkanjem posebnih znakov.

Ker večina ljudi ne misli na kugo, raje aumi na primer zastrupljenje ali zavdanje, zato je še marsikdo to nelogično postopanje plašal s izgubo vse perotnine. Bodi omenjeno, da se pri raztelesovanju na areu, snotaj in sunaj, najde rdeče pišice kot bi bilo srce okropnjeno s krvjo, dalje vnetje tankega črevesa. Oboje — tok bolezni in raztelesovanje — omogočita v večini slučajev spoznanje ali določitve bolezni. Za ta dva pripomočka se je treba posluževati drobnogleda, s katerim se preišče bacile, ki povzročajo tifoid. Poleg tega imamo še eno, manj težavno sredstvo, kako dokazati kužno naravo bolezni, namreč cepljenje. Kaplja krvi iz srea ali jeter poginjenih živali se vpele s tankim, silastim nožem pod prsno kožo ali v prane mišice zdrave živali. Pri golobih, ki poginejo v 12 do 48 urah po cepljenju, nastane namesto vbrda rumenkasta, sluznata oteklina. Mišice so s istotako tekočino prepojene. Pri kokoših je oteklina bela. Ako tedaj cepljene živali poginejo in ako najdemo omenjene oteklino, tedaj smo gotovi, da je žival od katere smo vzeli kri, bila bolna na tifoidu.

Okuženje zdravih živali izvedemo tudi na ta način, da jim mešamo med hrano blato na kugi bolnih živali. Sem in tja, posebno pri poslednjem načinu pa si v služaju dvoma posestnik lahko pomaga, da določi kužno bolezen, toda to naj stori le v sili, sicer, pa naj ne zamudi poklicati živinozdravnika.

Kako pa je z zdravljenjem tifoida? Povdarjal sem že, da je vsakakor lažje kugo preprečiti nego ozdraviti. To velja posebno za prednjo bolezen, ki je zelo resna. Vendar poizkusima nekatere zdravila. Na primer: 1 do 2% raztopine železne galice; 10 do 15 decimálnih gramov na kvart vode, od katere dajemo kokošim, racam in gosem vsako uro eno žlico, golobom pol žlice; raztopino 1/2 do 1% solne ali pa žveplene kisline, ki morata biti kemično čisti, torej iz mirodilnice (drugstore). V tej vodi namakamo žito in kruh, ter naj se daje bolnikom pilule, katerih vsaka ima pol grama tanoforma ali pa pilule iz železne galice, ki se narede iz sredice kruha in maslom. To naj se daje po dva do trikrat na dan po dva centigrama, to je dve stotini grama, za goloba, dvakrat toliko za raco in kokoši, 7 do 10 centigramov za večjo perotnino.

Omenjene snovi včasih pomagajo, toda večkrat ne. Najboljši vpehli so še a cepljenjem, s katerim se zmanjša smrtnost na 5 do 10 odstotkov. Serum zamoremo

rabiti pri bolnih — tedaj kot zdravilo — pa tudi pri zdravih živali, da se ne okužijo. Zaradi bolnikov pa ne smemo zanemarjati zdravih živali, najmanj pa onih, ki so bile v okuženem hlevu. Zgoraj omenjene galice, solne in žveplene kisline naj jim služijo kot pijača, torej za poljubno uporabo (Opomba: Raztopine teh sredstev, smeamo s vodo kakor zgoraj označeno, ne pa same kisline.)

Ko je kuga prenehala, naj piše perotnina to zdravilno vodo še skozi 3 do 5 tednov mesto navadne vode. Krma naj bo dobra, tešna, kot na primer pšenica, ječmen, kruh, dobri in zdravi mesni odpadki. Ne dajati perotnini pokvarjenih kuhinjskih odpadkov, pokvarjenega krompirja, korenin itd.

Največja važnost je desinfekcija, razkušenje hleva in ostalih prostorov, kjer se je nahajala bolna žival. Ako ne vpeljemo temeljitega razkušenja, ga naj lahko ugodi, da se kuga pojavi pri todedaj zdravi živali, katere smo spustili v baje razkušen hlev. Tla, stene, strop hleva, grede, posode in ramno orodje, ki se nahaja v razkušenem prostoru, je treba politi s vročo vodo, v kateri je eventualno nekaj luga in ko se je voda ohladila, dobro isdrgniti. Najbolj je, vse laene dele, ki niso mnoge vredni, sežgati in postaviti nove. Taka metoda je še najboljše razkušenje. Hlev se mora dobro pomesti, smeti, posebno pa blato sežgati. Šele ko smo vse dobro in po potrebi očistili, rabimo razkuševalna sredstva, ki jih imamo dovolj na isbero. Takos 3% kreolinova, baciloplova, lisolova, 5% karbolna voda, apna, klorne vode, 2% jedkaga amoniakala (salmijaka), 3% žveplene kisline bode, 30 dec. gramov surove žveplene kisline na en kvart vode itd. Rabi se lahko močnejše raztopine omenjenih sredstev, s treba je potem večje pašnje in tudi ni neobhodno potrebno. S temi tekočinami se namaže vse prostor in tudi predmeti, ki se v njem nahajajo. Oseba, ki to dela, ne sme imeti razpokanih rok! Tudi vrti moramo razkušiti, kjer smo prej tla prekopavali. V vrsto škropilnice se da dotične tekočine in tla se izdatno polijejo. Ako je prestop tako velik, da bi bilo težko vse razkušiti — izvzeti se morajo vse luže — ga moramo potresti s peskom, ki je dovolj dolgo ležal v žvepleni kiali vodi. Dobro je tudi še potem hlev izkadiati s žveplom iznova pobeliti ali namazati s karbolnim kolikor je lesemaga.

Razkušenje naj se nekoliko-likokrat ponovi, in sicer 3 do 4 krat v 14 dneh. V sili zadostuje nekoliko dni. V takem slučaju se zamore perotnina 12 ur po poslednjem razkušenju spustiti v hlev. Najboljše pa je celi hlev zapaliti, ako ni mnogo vreden.

Zaključujem opis glede perotninske kuge, ako naletite na kak nedostatek, pa sem pripravljen odgovoriti. — Pozdravljen bodi perotninar s glasnim: Kikiriki!

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jacka
na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

"Nesrečna ladje je ta Hispaniola, Jakec," je nadaljeval in pomelkival. "Mnogo ljudi je bilo že umrlih na tej Hispanioli — cela množica mornarjev je že poginila, odkar sva ti in jaz stopila nango v Bristol. Nikdar še nisem videl tako nesrečne ladje. Tu je bil ta O'Brien, sedaj je mrtel, ali ne? No jaz nise mučen človek, ti si pa fant, ki znaš brati in pisati; vendar, povej mi naravnost, ali misliš, da je mrtel človek popolnoma mrtel, ali se pa še kdaj vrne med žive?"

"Vi morete namrtiti telo, gospod Hands, duše pa ne; toliko morate že vedeti," sem odvrnil. "O'Brien je na drugem svetu in naju morebiti opazuje."

"Oh!" je rekel, "to je zelo nerodno; potem je morjenje ljudi le potrata časa. Vendar pa z duhovi ni nič, kolikor jaz vem. Jaz sem že opravil s njimi, Jakec. Sedaj pa, ko si povedal svoje mnenje, bi bilo zelo prijazno od tebe, ako bi šel dol v kabino in prinesel — no, prekrasno! Sedaj ne morem najti besede — no, prinesi mi steklenico vina, Jakec — ta brandy je premočen za moje glavo."

Krmarjevo ječanje se mi je zdelo nenaravno, in kar se tiče njegove opazke, da ima rajši vino od brandyja, moram reči, da mi nisem prav nič verjel. Cela povest je morala biti nekaka pretveza. Želel je, da bi odšel s krova — toliko mi je bilo jasno; toda v kakšen namen, tega nisem mogel doznati. Njegove oči se niso nikdar srečale s mojimi; vedno so se gibale semintja, gorindol. Ves čas se je smejal in govoril kolikor mogoče nerodno in v zadregi, tako da je vsak otrok mogel spoznati, da namerava kako prevariti. Kljub temu sem mu takoj odgovoril, kajti spravedel sem, da je to v mojo korist in da morem svoje sumnje

prav lahko skrivati do poslednjega trenutka.

"Nekoliko vina!" sem rekel. "Toliko bolj. Ali želite belega ali rdečega?"

"No, mislim, da je precej vseno zame, tovariš," je odgovoril, "samo da je močno in da ga je dosti!"

"Jako dobro," sem odgovoril. "Prinesem vam rdečega, gospod Hands. Samo iskati ga bom moral."

S temi besedami sem z vsem mogočim šumom odhitel po stopnicah navzdol, sezul svoje čevlje, tekel mirno po zaprtih hodnikih, slesel po sprednji lestvi gor ter pomolil glavo skozi prednjo lino. Vedel sem, da se me ne bo nadejal tam, kljub temu pa sem ravnal z vso mogočo opreznostjo; in res, moje najhujše slutnje so se uresničile.

Vzdignil se je bil iz svojega položaja na roke in kolena in četudi ga je noga zelo bolela, ko se je premikal — alikah sem ga namreč, kako je stokal — se je vendar s precejšnjo hitrostjo splazil do ograje na levi strani in vzel iz zavoja vrvi dolg nož ali pravzaprav kratko sabljo, ki je bila notri do ročaja vsa krvava. Za trenutek jo je gledal, iztegnil svojo doljno čeljust, poskušal na roki ostrino in jo potem urno skril pod suknjo ter se splazil zopet nazaj na svoje mesto pri ograji.

Sedaj mi je bilo jasno to, kar sem želel vedeti. Israel se je lahko gibal; sedaj je bil oborožen in ako se je toliko trudil, da se je iznebil moje navzočnosti, je bilo očito, da sem bil jaz njegova prihodnja frtev. Kaj je hotel potem storiti, ali se splaziti preko otoka do severnega zaliva naravnost do tabora med močvirjem, ali ustreliti z dolgim topom in prikljati tovariše na pomoč, tega seveda nisem mogel vedeti.

Prepričan sem pa bil, da mu morem zaupati v eni točki, v kateri sva imela iste koristi, in to je bila ladja in načini, kako ravnati s njo. Obadva sva želela zavoziti jo varno na pesek na kakem zavarovanem kraju, in sicer tako, da bi jo mogli z malim naporom in brez nevarnosti zopet oprostiti, kadar bi

prišel čas; in dokler se to ne zgodi, je bilo moje življenje primerno varno.

Seveda pri tem nisem držal križem rok. Splazil sem se nazaj v kabino, obul zopet čevlje, prijel za prvo steklenico vina, ki mi je prišla v roke in se vrnil na krov.

Hands je ležal na kupu, kakor sem ga bil pustil, s povešenimi trepalnicami, kot da bi bile preslabe, da bi mogle prenašati svetlobo. Vendar se je pri mojem prihodu ozrl kvišku, kot vajen človek od bil steklenici vrat in s svojo navadno zdravico: "Na zdravje!" krepko potegnil. Nato je nekaj časa mirno ležal; končno je izlekel iz žepa tobak in me prosil, da mu ga razrežem.

"Nareži mi ga nekoliko," je rekel, "kajti jaz nimam niti noža niti dovolj moči za to. Oh, Jakec, Jakec! Mislim, da gre proti koncu z menoj! Nareži mi ga, fant, morebiti bo zadnji, kajti jaz odhajam na dolgo pot, če se ne motim."

"Dobro," sem dejal, "narežem vam nekoliko tobaka; toda ako bi bil jaz na vašem mestu in bi mi bilo v resnici tako slabo, potem bi nekoliko pomolil, kot se spodobi krščanskemu človeku."

"Zakaj?" je rekel, "povej mi vendar, zakaj?"

"Zakaj?" sem vzkliknil. "Ravnokar ste me vprašali glede mrtvih. Prelomili ste svojo besedo, živeli ste v grehu in lažeh in krvi; tamkaj pred vašimi nogami še sedaj leži človek, ki ste ga umorili, in vi me še vprašate, zakaj? Radi Boga, gospod Hands, sedaj veste, zakaj."

Govoril sem nekoliko razvneto, misleč na krvavo sabljo, ki jo je imel skrito pod svojo suknjo s hudobnim namenom umoriti me. On pa je krepko potegnil vino in spreporil z zelo nenavadno svečastnostjo:

"Trideset let," je dejal, "sem se vozil po morju in doživel dobro in slabe čase, lepo in slabo vreme, trpel pomanjkanje, in so se noči bliskali po zraku in kaj vem kaj še vse. No, povem ti pa, da še nikdar nisem videl, da bi iz dobrupe prišlo kaj dobrega. Onega ljubim, ki prvi udari; mrtveci ne grizejo;

to je moje mnenje — amen. Sedaj pa, glej," je pristavil in naenkrat spremeni svoj glas, "sva imela dovolj teh neumnosti. Pritok je dovolj močan. Ravnajte se po mojih poveljih, kapitan Jakec, kajti vozili bomo hitro, da stvar končamo."

Vsega skupaj smo imeli voziti komaj še dve milj; vendar je bila vožnja nevarna, kajti vhod k temu severnemu sidrišču ni bil samo ozek in plitek, temveč je ležal tudi od vzhoda proti zahodu, tako da smo morali previdno ravnati s ladjjo, če smo hoteli dospeti vanj. Mislim, da sem bil dober in točen podčastnik in trdno sem bil prepričan, da je bil Hands izvrsten vodnik, kajti vodil smo tako varno in mirno mimo kleečevja, da je bilo veselje.

(Dalje prihodnjik.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Zgradba javne bolnice v Mežici dolini. — Okrajno glavarstvo na Prevaljah je sklicalo dne 26. aprila zastopnike industrije, kmetijskih občin in delavskih korporacij iz cele meziške doline na posvetovanje radi zgradbe javne bolnice na Prevaljah. Odziv ni bil dovoljen. Zbralo se je 15 raznih zastopnikov od industrije, bolniških blagajn, občin, duhovščine, učiteljskega polja obeh zdravnikov v naši dolini. Manjkala pa sta zastopnika dveh glavnih industrijskih podjetij v meziški dolini, rudnika na Prevaljah in rudnika v Mežici. Okrajni glavar g. Kaki je udeležnikom razložil pomen javne bolnice na Prevaljah. Izjavil je tudi, da je zastopnik zdravstvenega sveta za Slovenijo dr. Doljak obljubil vso pomoč tej akciji s strani vlade, treba pa je poprej iniciative s strani prebivalstva samega. Predlagal je izvolitev akcijskega odbora, v katerega naj pridejo zastopniki vseh slojev prebivalstva Meziške doline. Nato je bil izvoljen 12-članski akcijski odbor za zgradbo javne bolnice na Prevaljah s predsednikom okrajnim glavarjem Kakinom. V njem so zastopniki industrije, veleposredstva, kmetijskih občin in delavstva.

Razen zastopnikov bratovskih skladnic (meziške in guštanske), ki sta tudi delavski korporaciji, sta bila za delavstvo izvoljena v odbor še sodr. Peter Logar iz Mežice in sodr. Miha Čop iz Leč. Ta odbor bo vzel v roke vse priprave za izvedbo tega načrta.

Delavstvo Meziške doline mora ta korak le pozdravljati. Primerno godo naseljeni industrijski kraj z rudniki in fabrikami je v tem oziru sila zanemarjen in nima niti lekarn. Javna bolnica v Slovenjgradcu je premajhna in v najhujši sili odpora. Pliberk je za nas odrezan. Higijenske razmere na Prevaljah samih, posebno stanovanjska miserna legača, premogokopa, vir vaskoletnega izbruha raznih nalezljivih bolezni, so kričeče, morda prekašajo celo razmere kjerkoli v Sloveniji. Proletariat Meziške doline želi tej akciji obilo uspeha, on bo sodeloval aktivno radevolne, vendar hoče videti tudi sodelovanje v to najbolj poklicanega faktorja — industrije.

Novi apostoli Kristusove vere. V Hrastniku nam oznanjujeta novo vero delavca Močnik in Cegljič. Oba prebirata sveto pismo in ga po svoje tolmačita lahkovernim ljudem. V nedeljo 30. aprila sta najnovejša apostola oznanila službo božjo pri kmetu Žrebliju. Žena kmeta Žreblija se je ob tej priliki polila s petrolejem po trebuhu ter se nato zaigala. Ko se je pošteno opekla, je nato skočila v pripravljen čeber vode. Njen mož je pa obračal svoje oči proti nebu.

VELIKI ZIDNI ZEMLJEVID JUGOSLAVIJE

Ravnokar sem prejel iz starega kraja s končnimi mejami krasno izdelane v 11 barvah mape, brez katerih bi ne smela biti ena slovenska hiša.

Cena je EN DOLAR.

Potrudite se hitro dokler zaloga ne pade.

JOHN SENICA,

316 Chemical Bldg., Chicago, Ill.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhanje vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shirko sodov, steklene in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

ter vzklikal: "Blagor ti žena moja, ker ti je dano trpeti za Kristus!" Ker pa so njene bolečine bile le preveč boleče, se je obrnil njen mož na zdravnika, ki je izlekel iz umirajoče žene njeno skrivnost. Seveda je zdravnik celo zadevo ovdal pristojni oblasti. Naravnost neverjetno je, kaj se vse godi pri nas v 20. "prosvetljenem" stoletju! Ta slučaj je zelo karakterističen za našo dobo razdraženih živcev. Kaj bodo porekli k temu naši tkz. "dušni pastirji"? Prav gotovo bodo prišli govoriti o "božji previdnosti", ki skuša uboge zemljane, ali pa si bodo pomagali iz zadreg na kakšen še bolj prefrigan način. Mi pa vemo, da je kriv tega neverjetnega toda resničnega slučaja kapitalistični sistem, kateremu je neophodno potrebna ljudska nevednost. Le na ta način more namreč izkoristiti delavno ljudstvo. Kdaj se bodo spametovali v Belgradu, pa nam dali več šol in manj cerkev in vojašnic? Mislimo; da se bodo spametovali šele takrat, ko bo že itak prepozno.

Nov bančni škandal v Zagrebu. V "Hrvatski Vseobli Kreditni Banki" je odredilo državno pravdnistvo preiskavo, ker so mu že dalj časa prihajale ovadbe o nedopustnih mahinacijah, ki si jih je dovoljeval ravnatelj Josip Koštil — Živanović. Preiskava je imela uspeh, zakaj že prve dni so ugotovili 13 milijonov kron primankljaja. Oškodovani pa niso le delničarji, temveč tudi država, ki trpi ravnotako več milijonov kron škodo zaradi nedopustnih mahinacij.

Zadeva Ristić-Hribar pred ministrskim svetom. Proti Atanasiju Ristiću je nastopilo državno pravdnistvo. Kakor je znano, je Atanasij Ristić kot bivši upravnik Windischgratzovega veleposredstva v vseh slovenskih časopisih objavil proti pokrajinskemu Hribarju težke obdolžitve. Zadeva je prišla že v narodno skupščino, in sicer je poročal o njen minister Pucelj. Kako bodo zadevo rešili, še ni znano, ker se razprava še nadaljuje.

Odgovor jugoslovanske delegacije. Minister Kumanudi, je v imenu jugoslovanske delegacije že odgovoril na Čičerinovo pismo, v katerem ugotavlja vodja ruske sovjetske delegacije, da je Jugoslavija zaradi svojega zloglasnega zakona o zaščiti države, barbarstva. Odgovor jugoslovanske delegacije je nad vse prikačkovanje vođen in govori večinoma o "integralnih delih" naroda kraljevine SHS. Pismo, ki nosi vse znake kretenizma, končava z vzklikom, da je politična smernica, ki se je drži kraljevina SHS o ruskem vprašanju, — politika stro-

NAZNANILO.

Vsem, ki se zanimajo za stvar, bodi povedano, da moje izjave in govornice, ki sem jih govoril o Ani Dolane, so neresnične, izmišljene in škodljive, in valed tega prekladem vse za neresnično. John Pukel, Auburn, Ill. (Adv.)

DELO DOBI

več mož za delati drva. Plaša \$1.25 od sekaja (klafre) za Kemikal wood. Pridite ali pa pišite na naslov John Fende, P. O. Ralph, Mich. (Adv.)

ge nevtalnosti! To si drzne trdit, ti tista jugoslovanska delegacija, ki prav dobro ve, da je politika naše države o ruskem vprašanju, vse prej kakor pa nevtalna!

AMERIŠKI DUH NA VISOKEM MORJU.

Stric Sam v potniški službi. Parobrodna črta, ki je v njegovi službi, prevaša največje število članov njegove tujerodne družine.

Evropejci, posebno pa iz onih dežel, kjer je bila izseljeniška kvota že pred meseci dosežena, čakajo mrzlično netrpnostjo dne 1. julija, kajti tega dne bo pravomočna nova priselniška postava, ki znova odpre vrata v novi svet onim, katero navdaja želja po delu ter so prepojeni s trdno voljo, hoteč si prilastiti demokratične naprave Amerike, da začno novo življenje ter morda postanejo enkrat dobri državljani te dežele. Oni, ki s netrpnostjo pričakujejo obnovitve priseljevanja, so večinoma člani družin in zanje znači ta dan zopetni stik s svojimi dragimi v Ameriki.

Ker je po nekaterih evropskih državah denar malo vreden, v največ slučajih dobavljajo vozne liste onim, ki hočejo priti v Ameriko, njihovi tukajšnji sorodniki, prijatelji ali znanci. Soglasno s tem je zanimivo opazovati, da onim, ki pošiljajo svojem karte v domovino, najbolj ugaja najnovejša parobrodna družba, to je United States Lines, katero kontrolira vlada Združenih držav. United States Lines, katerih glavni urad je 45 Broadway in ki imajo urade in agente v vsakem mestu Združenih držav, poročajo, da so vknjižili že velikanško število vnaprej plačanih voženj.

To se dogaja iz praktičnih in dušeslovnih razlogov. United States Lines so ustanovile popolnoma nov sistem za potnike tretjega razreda, ki potujejo med New Yorkom, Cherbourgom, Bremenom in Gdanskom na njihovih razkošnih parnikih. Potniki, ki potujejo s parniki United States Lines, potujejo v čednih, čistih in udobnih kabinah. Imajo tako udobnost in postrežbo kot so jo imeli prej samo kabinški potniki. To dejstvo je postalo splošno znano in valed tega so postajali parniki United States Lines vedno bolj in bolj popularni. Valed tega se ni čuditi, da oni, ki hočejo dobiti sem svoje ljudi, knpijo karto za parnik United States Lines, kateri odpluje iz Bremena ali Gdanska.

Še bolj važen in zanimiv razlog je pa ljubezen, pripadnost in zaupanje tujerodnih Amerikancev napram vsemu, kar je amerikega. To čustvovanje se tiče tudi United States Lines, ki so pod zaščito ameriške zastave.

Nihče bolj ne ceni in ne občuduje naprav kot inozemec, ki hoče dokazati pri vsaki nudi mu priklji svoje odobravanje velikih naredb, katerih se je tudi on udeležil. Tujerodei s navdušenjem podpirajo vsako ameriško napravo — valed tega tudi United States Lines — kajti oni zaupajo v Ameriko, ameriško pravičnost in ameriški duh, ki temelji na plemenitem principu bratske ljubezni ter enakosti vseh. (Adv.)

F. M. Dostojevski.

BESI

Roman v treh delih.

Prelomil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Toda Lebjadkin se naglo in nepričakovano napile; po znanem vam škandalu ga privlečejo polumrtvega domov. Liputin pa mu tiho izmakne dve sto rubljev in mu pusti le drobič. Toda nesrečni pijanec je že zjutraj sam vlačil denar iz žepa in se bahal tam, kjer treba ni. In ker je Fedjka že čakal tega je pri Kirilovu prestopel takšno besedo — še veste, kaj ste rekli? — je sklenil porabiti priliko. To je vsa resnica. Veseli me, da Fedjka vsaj denarja ni našel; razbojnik se je nadejal tisoč rubljev! Hitro je delal, menda se je sam prestrašil ognja. . . . Verjemite, požar me je zadel kakor s polenom po glavi. Ne, sam hudič vedi, kaj je to! Takšna samolastnost. . . . Vidite, vam, ki toliko pričakujete od vas, ne prikrijem ničesar: nu da, misel o ognju je že zdavnaj sročila v meni, ko je vendar tako narodna in priljubljena; toda hranil sem jo za kritično uro, za dragoceni trenutek, ko vstanemo vsi in — nu, kaj bi ponavljali! Oni pa so si umislili kar na svojo roko in bres povelja, pa zdaj, ko bi se morali vendar vsi potuhiti in dihati v pest! Ne, taka samolastnost! . . . Z eno besedo, gotovega še ne vem. Ljudje govorijo nekaj o dveh Spigulineh — toda če je kaj naših zraven, če si je kateri izmed njih le roke ogrel, gorje mu! Vidite, kaj pomeni vsaka trolica popustljivosti! Ne, ta demokratična sodrga s svojimi petoricami je slaba opora; tu je potreba mogočne, mališke despotike volje, ki se upira na nekaj neslučajnega, sunaj stojičega. . . . Takrat stisnemo tudi petorice rep pokorščine med noge in store z gorečo vdanostjo svojo dolžnost ob svoji uri. Toda vsakega, čeprav trobi jo tam na ves glas, da je hotel Stavrogin seigati čeno in je mesto zato pogorelo, vendar. . . .

"Na ves glas je trobilo!"

"Ali pravi, nikakor ne; vaša jaz, to priznam, nisem silil ničesar, ali kaj hočete s ljudmi posebno pa še s pogorelci: "Vox populi, vox Dei. Kaj malo časa je treba, da razkriš najneumnejšo čenč! Toda vam se v resnici ni bati ničesar. Pravno ste povsem nedolžni in pred vestjo nič manj — saj vendar niste hoteli! Kaj ne, da niste? Dokazov ni nobenih, vse je gol slučaj. . . . Kvečjemu če se Fedjka spomni tistih vaših neprevdanih besed pri Kirilovu — mami bi se bili ugriznili v jezik! — ali vse to ne dokaže ničesar, in kar se tiče Fedjke, ga spravim s poti, še danes ga spravim s poti. . . .

"In trupla niso čisto zgorela!"

"Prav nič, kanala! ni opravi ničesar, kakor bi bilo treba. Toda veseli me vaaj, ker vas vidim tako mirnega — četudi je res, da niste ničesar zakrivil, še v mislih ne, ali vendar. In zraven priznajte, da je vse to silajna izprememba v vaših zadevah; na vsem lepem ste postali srečen vdovec in lahko že to minuto poročite krasno dekle s ogromnimi denarji, ki je imate za nameček že v rokah. Vidite, kaj premore navadno, grobo naključje, a!"

"Zdi se, da mi grozite, vi bedak."

"Nu, nikarte, nikarte me kar s bedakom; kakšen ton! Drugi bi se veselili, vi pa. . . . Nalšč sem hitel k vam, da svete prej. . . . In s čim naj vam grozim? Res mnogo mi je do tega, da vas pridobim s grožnjami! Potrebujem vas, toda iz dobre volje, ne iz strahu; vi ste moja luč in solnce. . . . Jaz se vas bojim na vso moč, ne vi mene! Saj vendar nisem Mavrikijski Nikolajevič. . . . Mislite si, ko drevim semkaj v izvoščku, kaj vidim: Mavrikijski Nikolajevič sedi pri vaših vrtnih vratah, na zadnjem vogalu vrta — v plašču, ves premočen, vso noč je moral čakati. . . . To so vam čuda!"

"Mavrikijski Nikolajevič? Res?"

"Res, res. Za vrtni vrati sedi, kakih tristo korakov oddal, tristo, bi rekel. Podvizal sem se mimo njega, toda videl me je. Mari niste vedeli? V tem slučaju mi je zelo prav, da nisem pozabil povedati. Vidite, tak človek je nevarnejši od vsega na svetu, ako ima revolver s seboj; in še noč, slabo vreme, pa naravna razburjenost — če premislimo, kako izgledajo njegove reči, hahaha! Kaj menite, zakaj sedi tam?"

"Lizaveta Nikolajevna čaka, to se ve!"

"Glejte! Čemu bi ona hodila k njemu? In — v takem dežju. . . . to vam je bedak. . . ."

"Tako pojde k njemu."

"Oho! Lepa novica! Potemtakem. . . . Toda premislite, zdaj je njena reč vendar čisto drugačnja: čemu ji bo zdaj Mavrikijski? Vi ste svobodni vdovec in se lahko že jutri poročite s njo. Ona že ne ve ničesar; prepustite meni, takoj vam uredim vso stvar. Kje je, da ji napravimo veselje?"

"Veselite!"

"Kajpak! Le pojdiva."

"Mislite, da ne ugame ničesar o — mrljihih?"

je vprašal Stavrogin ter čudno pomežiknil.

"Kje naj ugame!" je vzkliknil Pjotr Stepanovič prav neumno in nedolžno, "pravno je vendar. . . . Eh, vi! Pa tudi če bi uganili! Pri ženah izgubi taka malenkost ves svoj pomen; vi jih že ne poznate! Negleda na to, da ji zdaj ne preostane drugega kakor vzeti vas, zakaj dobro ime je vendarle zapravila, in razen tega sem ji natrobil ušesa o 'ladji'; videl sem, da se je morala 'ladja' prijeti — to priča, kakšnega kalibra je dekle. Ne bojte se, teh par trupel preskoči kar tako — hopa! — tem bolj, ker ste povsem, povsem nedolžni, mari ne? Samo spraviti jih za vaek slučaj, da vas bo takole v drugem letu zakona lahko mučila s njimi. Vsaka ženska, ko gre k poroki, si pripravi nekaj takega iz moževih starih grehov, toda — kdo ve, kaj bo čez leto dni! Hahaha!"

"Ako imate iavočaka, peljite jo takoj k Mavrikijski Nikolajevni. Pravkar je dejala, da me ne more trpeti in pojde proč; to se ve, da ne sprejme moje košije."

"Glejte si! Kaj se zares odpravlja? Čemu neki?" je zaijal Pjotr Stepanovič ter bedasto pogledal Stavrogina.

"Spoznala je to noč, da je spleh ne ljubim — pravzaprav je to še od nekaj vedela."

"Mari je ne ljubite?" je zategnil Pjotr Stepanovič s izrazom neizmernega začudenja. "Če je tako, kakaj ste jo včeraj obdržali, ko je prišla, in ji niste kot pošten človek naravnost povedali, da je ne ljubite? To je strašna podlost z vaše strani; in kako ste ogrdili mene v njenih očeh!"

(Dalje prihodnjik.)

NEVADNO NIZKA CENA IN NOVOST!

KRASNI KABINET FONOGRAF STANE SAMO \$9.95

ZASTONJ: šest 10 palčnih Kolumbia plošč in 200 igl.

Glejte sliko in se prepričajte, še nikdar v življenju niste imeli take prilike. Ta KRASNI KABINET FONOGRAF lahko kupite po tako nizki ceni in poleg tega še dobite POLOVNO CENO ZASTONJ šest Kolumbia tiskanih plošč in 200 igl. Fonograf je trpešno izdelan, mahogajni harvan, ima trpečni motor in najboljšo vrsto reproduktorov s posebnimi patentiranimi rožnami s glas, ki daje močan in čist glas, kot najdražji fonograf. Zmed je najboljša jezik, igra s enim navijanjem štiri dve 10 palčni plošči. Igra vseh vrst plošč izven Edisonovih. Vi sploh ne dobite enakega fonografa za to ceno. Tudi čemu trošiti veliki denarja, ko si lahko dobite tega po ceni. Ne, da si prihranite denar, tudi svoj dom okrasite s njim. Ti fonografi se ne dobe v nobeni prodajalni, ker mi jih sami izdelujemo in prodajamo našim odjemalcem in valed tega po tako niski ceni: po \$9.95. Ne odlašajte, temveč pošljite vaše naročilo takoj, ker ta ponudba velja le za KRAJNO DOBO.

MI JAMČIMO, da ako niste popolnoma zadovoljni s tem fonografom in ako nam vrnete vse nazaj v roku 10 dni v prvem dobrem stanju na polvarjenju, vam povrnemo vaš denar.

NE POSILJATE DENARJA V NAPREJ, samo izročite ta opis in pridolite \$1.00 kot depozit, ostalo svojo plačate ko dobite blago na dom. Pišite še danes na naslov:

NOVELTY IMPORTING COMPANY,

1016 Milwaukee Ave. Dept. 167. CHICAGO, ILL.